

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger**1. Indledning**

Ved lov nr. 817 af 19. december 1989 for Grønland om sommertid overtog Grønland retten til at indføre sommertid i Grønland. Denne ret blev udnyttet ved landstingslov nr. 14 af 19. oktober 1989 om anvendelse af sommertid.

Loven for Grønland om sommertid tog dog ikke stilling til, hvilken tidsstandard eller hvilke tidszoner, der ellers fandt anvendelse for Grønland. Grønland fik med loven kun mulighed for at forskyde den almindelige tidsfastsættelse ved at fastsætte bestemmelser om sommertid.

Fastsættelsen af den almindelige tidsstandard og tidszoner hører under sagsområdet ”Tidens bestemmelse”. Ved overtagelse af sagsområdet ”Tidens bestemmelse” får Grønland mulighed for selv at fastsætte, hvilken tidsstandard og hvilke tidszoner, der skal gælde i Grønland.

Den 11. maj 2022 indgik Naalakkersuisut og den danske regering aftale om, at sagsområdet ”Tidens bestemmelse” overtages af Grønlands Selvstyre, se bilag 1. Overtagelsen er betinget af, at Inatsisartut vedtager forslag til Inatsisartutlov om sagsområdet. Det vil sige, at overtagelsen er betinget af, at Inatsisartut vedtager dette forslag.

Sagsområdet ”Tidens bestemmelse” vil herefter overgå til Grønlands Selvstyre samtidig med, at dette forslag træder i kraft.

1.1. Tidens bestemmelse i Kongeriget Danmark

Ved lov nr. 83 af 29. marts 1893 om Tidens Bestemmelse fastsatte Danmark, at:

“§ 1. For alle Dele af Landet med Undtagelse af Færøerne skal Tiden herefter bestemmes lige med Middelsoltiden for den 15de Længdegrad Øst for Greenwich.”

Loven trådte i kraft den 1. januar 1894. Dette var før, at Grønland kom under grundloven, og loven var således ikke gældende for Grønland.

I 1908 trådte en lignende lov i kraft for Færøerne; lov nr. 53 af 22. marts 1907 for Færøerne om Tidens Bestemmelse. Men sådan en lov blev aldrig vedtaget for Grønland.

1.2. Tidsfastsættelse på verdensplan (globen)

Det er det enkelte land/stat i verden, der selv fastsætter, hvilken tidsstandard landet/staten ønsker at følge samt hvilke tidszoner, landet/staten skal høre under.

De fleste lande følger i dag UTC tidsstandarden, som er efterfølgeren til GMT tidsstandarden. Systemet er opbygget ved, at man fastsætter et fixpunkt eller nulpunkt – en såkaldt hoved-meridian - som tidszonerne så fastsættes ud fra.

Efter anmodning fra den daværende præsident i USA, Chester A. Arthur, blev der i 1884 afholdt den ”Internationale Meridian Konference” i Washington, D.C. i USA. Her blev der vedtaget, at hoved-meridianen (fixpunktet) skulle gå igennem The Royal Observatory i Greenwich i Østlondon. Denne meridian ligger således på 0 længdegrad på globen.

De forskellige tidszoner regnes så ud fra hoved-meridianen i Greenwich, som ligger på 0 længdegrad. Hver tidszone dækker 15 længdegrader på globen. Dvs. at for hver 15. længdegrad man flytter sig øst fra hoved-meridianen, flyttes tidszonen 1 time frem (+1). Danmark har fastsat at følge den 15. længdegrad øst for Greenwich, som medfører, at Danmark har tidszonen UTC +1.

På samme måde hvis man flytter sig 15 længdegrader vest for hoved-meridianen, så flyttes tidszonen 1 time tilbage (-1) iht. hoved-meridianen. Den almindelige tidszone i Grønland i dag er fastsat til 45. længdegrader vest for hoved-meridianen, og Grønland har således tidszonen UTC -3. Tidsforskellen imellem Grønland (UTC -3) og Danmark (UTC +1) er således 4 timer i dag.

1.3. Tidsfastsættelsen i Grønland

Tidsfastsættelsen for Grønland er aldrig blevet fastsat ved lov, og der er i øjeblikket ikke klarhed over, hvordan den er blevet fastsat. Sandsynligvis er den blevet fastsat administrativt, dvs. af den danske regering eller et dansk ministerium.

Grønland er i dag opdelt i 4 tidszoner. Den almindelige tidszone er UTC -3, mens Ittoqqortoormiit har tidszonen UTC -1, Danmarkshavn har tidszonen UTC +0, og Pituffik (Thule Air Base) har tidszonen UTC -4.

Hvis Grønland stringent havde fulgt tidszonefastsættelsen ved at opdele landet i tidszoner for hver 15. længdegrad, ville Grønland være opdelt i mindst 3 almindelige tidszoner. Østgrønland havde haft tidszonen UTC -2, Vestgrønland havde haft tidszonen UTC -3 og Qaanaaq-området havde haft tidszonen UTC -4. (Se vejledende tidzonekort fra Wikipedia vedlagt som bilag 3). Dette blev dog ikke gjort. I stedet valgte man at fastsætte 1 tidszone for hele Grønland (UTC -3) med 3 mindre undtagelser.

1.4. Overtagelse af sagsområder efter selvstyreloven

Der er tilknyttet 2 lister med sagsområder til selvstyreloven, som kan overtages af Grønlands Selvstyre. Sagsområder på Liste I overgår til Grønlands Selvstyre på tidspunkter, der

fastsættes af selvstyret, mens sagsområder på Liste II overgår til Grønlands Selvstyre på tidspunkter, der fastsættes af selvstyret efter forhandling med rigsmyndighederne.

Herudover er der åbnet op for i § 4 i selvstyreloven, at sagsområder, der ikke fremgår af Liste I og II, og som alene vedrører grønlandske anliggender, kan overtages af Grønlands Selvstyre efter aftale mellem Naalakkersuisut og den danske regering.

Sagsområdet "Tidens bestemmelse" fremgår ikke af Liste I eller II og kan derfor overtages af Grønlands Selvstyre efter aftale mellem Naalakkersuisut og den danske regering, jf. § 4 i selvstyreloven.

1.5. Gennemførelsen af overtagelsen i Grønland

Aftalen om overtagelsen af sagsområdet er betinget af, at Inatsisartut efterfølgende godkender overtagelsen.

Dette vil ske ved, at der udarbejdes forslag til Inatsisartutlov om tidens bestemmelse (dette forslag), som så behandles af Inatsisartut. Ved vedtagelsen i Inatsisartut godkender Inatsisartut samtidig overtagelsen af sagsområdet.

Sagsområdet vil herefter overgå til Grønlands Selvstyre samtidig med, at forslaget til Inatsisartutlov herom træder i kraft.

2. Hovedpunkter i forslaget

2.1. Gældende ret

Området er på nuværende tidspunkt ikke reguleret ved lov i Grønland.

I Danmark er området reguleret ved lov nr. 83 af 29. marts 1893 om Tidens Bestemmelse, og på Færøerne er området reguleret ved lov nr. 53 af 22. marts 1907 for Færøerne om Tidens Bestemmelse. Det har ikke været muligt at finde ud af, hvordan tiden er blevet fastsat for Grønland, men sandsynligvis administrativt.

Grønland er i dag opdelt i 4 tidszoner. Den almindelige tidszone er UTC -3, mens Ittoqqortoormiit har tidszonen UTC -1, Danmarkshavn har tidszonen UTC +0, og Pituffik (Thule Air Base) har tidszonen UTC -4. Grønland følger dog ikke stringent den almindelige opdeling i tidszoner. Hvis Grønland gjorde det, ville Grønland være opdelt i mindst 3 tidszoner, se bilag 3.

2.2. Forslagets indhold

Forslaget fastsætter hvilken tidsstandard og hvilken tidszone, Grønland skal følge. Forslaget fastsætter, at tidsstandarden bliver UTC, og at den almindelige tid følger tidszonen UTC -2. Grønland følger i dag tidszonen UTC -3. Forslaget fastsætter således, at den almindelige tid i

Grønland rykkes 1 time frem. Dvs. at hvis f.eks. klokken er 14.00 i dag, foreslår forslaget, at klokken i stedet er 15.00. Det medfører, at tidsforskellen mellem Grønland og Europa bliver 1 time mindre.

I dag er tidsforskellen mellem Grønland og Island, Færøerne og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland 3 timer. Tidsforskellen mellem Grønland og Danmark, Norge, Sverige, Tyskland og andre dele af Vesteuropa 4 timer. Og mellem Grønland og Grækenland, Bulgarien og Rumænien 5 timer. Hvis tidszonen rykkes til UTC -2, som forslaget lægger op til, vil tidsforskellen her være 1 time mindre.

Hvis forslaget vedtages i foreliggende form, vil tidsforskellen mellem Grønland og Island, Færøerne og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland herefter være 2 timer. Tidsforskellen mellem Grønland og Danmark, Norge, Sverige, Tyskland og andre dele af Vesteuropa vil være 3 timer. Og mellem Grønland og Grækenland, Bulgarien og Rumænien vil tidsforskellen være 4 timer.

På østkysten af Nordamerika, som f.eks. Iqaluit, Quebec, Toronto, Boston, New York, Washington D.C. og Miami, er tidszonen UTC -5. Dvs. at de er 2 timer bagud for Grønland, mens vestkysten af Europa er 4 timer foran Grønland. Ved at gøre den almindelige tidszone for Grønland til UTC -2 vil Grønland således tidszonemæssigt være placeret lige midt imellem østkysten af Nordamerika og vestkysten af Europa. Tidsforskellen til begge steder vil herefter være 3 timer.

Forslaget lægger også op til, at Naalakkersuisut bemyndiges til at fastsætte andre tidszoner for nærmere angivne områder i Grønland. Naalakkersuisut får således hjemmel til, at de områder af Grønland, der i dag ikke følger den almindelige tidszone i Grønland, stadig kan beholde deres tidszone. Hjemlen er dog ikke begrænset til disse områder, men kan anvendes generelt. Der er ikke tiltænkt nogen ændringer i tidszonerne for henholdsvis Ittoqqortoormiit, Danmarkshavn og Pituffik (Thule Air Base).

Endelig overføres bemyndigelsen i landstingslov nr. 14 af 19. oktober 1989 om anvendelse af sommertid til denne Inatsisartutlov. Naalakkersuisut bemyndiges således fortsat til at fastsætte regler om sommertid. Naalakkersuisut bemyndiges også til at afskaffe sommertid, hvis dette ønskes.

Der har før været ønsker fremme om at afskaffe sommertid, senest ved punkt 55 til forårssamlingen 2019 "*Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at tage initiativ til afskaffelse af sommertidsordningen*". Forslaget blev vedtaget, men det er ikke gennemført endnu. Årsagen hertil er, at Inatsisartutbeslutningen byggede på den forudsætning, at den Europæiske Union (EU) ville afskaffe sommertid. EU har endnu ikke afskaffet sommertid.

Naalakkersuisut er stadig af den holdning, at sommertid i Grønland først bør afskaffes, når EU også gør det.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Forslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget forventes ikke at have negative økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet, men forventes derimod at have positive økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

På det *generelle* plan har Grønlands Erhverv udtalt følgende i sit høringssvar: "*Grønlands Erhverv anser det kun som positivt at overgå fra UTC -3 til UTC -2.*" Og Air Greenland har udtalt følgende i sit høringssvar: "*I forbindelse med operationer mellem Grønland og Danmark og flytning af besætningsmedlemmer frem og tilbage, spiller tidsforskellen på 4 timer en væsentlig rolle i planlægningen. Derfor vil forslaget om at ændre tidsforskellen mellem Grønland og Vesteuropa til 3 timer have positive effekter for Air Greenland og andre luftfartsselskaber, der ønsker at operere til og fra Grønland.*"

Air Greenland har herudover angivet en række *konkrete* positive økonomiske og administrative konsekvenser for dem. Der henvises til Air Greenlands høringssvar i bilag 2 "Høringsnotat".

5. Konsekvenser for miljø, natur og folkesundhed

Forslaget forventes ikke at have konsekvenser for miljø, natur og folkesundheden.

6. Konsekvenser for borgerne

Forslaget forventes ikke at have konsekvenser for borgerne.

Overgangen fra UTC -3 til UTC -2 vil blive indført så skånsomt som muligt ved, at forslaget først træder i kraft den 25. marts 2023, kl. 22.00, hvor Grønland alligevel overgår til sommertid, som er UTC -2. Borgerne vil således ikke mærke, at forslaget træder i kraft.

Borgerne vil først mærke effekten af den nye tidszone den sidste lørdag i oktober 2023, hvor Grønland ikke vil gå tilbage til den nuværende normaltid (UTC -3), men fremdeles vil være omfattet af tidszonen UTC -2.

7. Andre væsentlige konsekvenser

Forslaget forventes ikke at have andre væsentlige konsekvenser.

8. Høring af myndigheder og organisationer mv.

Forslaget har været i offentlig høring på Naalakkersuisuts høringsportal i perioden 28. juni til 26. juli 2022.

Forslaget er derudover blevet sendt direkte til følgende:

Selskaber: Air Greenland, Boligselskabet INI, Great Greenland, Greenland Oil Spill Response, Greenland Holding, Illuut, KNI, NunaOil, Royal Arctic Line, Royal Greenland, Tusass, Visit Greenland, BankNordik, Grønlands Banken, Polar Seafood, Inu:IT, Comby, Permagreen.

Foreninger og andre: Grønlands Erhverv, Akademikernes Sammenslutning i Grønland (ASG), Lærernes Fagforening i Grønland (IMAK), Nunatsinni Perorsaasut Kattuffiat (NPK), Peqqinnissaq Pillugu Kattuffiit (PPK), Sulinermik Inuussutissarsiuqartut Kattuffiat (SIK), Sulisunik Siulersuisut Kattuffiat (SSK), Grønlands Råd for Menneskerettigheder, Kalaallit Nunaata Radioa (KNR), Sermitsiaq AG.

Se vedlagte høringsnotat i bilag 2.

Bemærkninger til forslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

I stk. 1 fastsættes, at den almindelige tidsstandard og tidszone for Grønland fremover bliver UTC -2. I dag er den UTC -3.

I stk. 2 bemyndiges Naalakkersuisut til at fastsætte regler om, at nærmere angivne områder skal følge en anden tidszone end den almindelige tidszone UTC -2. I dag er der 3 områder, der har en anden tidszone end den almindelige, som pt. er UTC -3. Disse områder er byen Ittoqqortoormiit, som har tidszonen UTC -1, Danmarkshavn, som har tidszonen UTC +0, og Pituffik (Thule Air Base), som har tidszonen UTC -4. Naalakkersuisut bemyndiges således til at videreføre særlige tidszoner for disse områder. Der er ikke tiltænkt nogen ændringer ved disse tidszoner.

Naalakkersuisut bemyndiges også til at indføre særlige tidszoner for andre områder i Grønland, hvis dette ønskes.

I stk. 3 bemyndiges Naalakkersuisut til at fastsætte regler om sommertid. Ved landstingslov nr. 14 af 19. oktober 1989 om anvendelse af sommertid blev daværende Grønlands Hjemmestyre bemyndiget til at indføre regler om sommertid i Grønland. Denne bemyndigelse blev første gang anvendt ved Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 4 af 11. marts 1994 om fastsættelse af sommertid for året 1994. Siden 1994 har Grønland således haft sommertid.

Bemyndigelsen i stk. 3 omfatter både muligheden for at videreføre gældende regler om sommertid i Grønland samt at afskaffe sommertid, hvis dette ønskes. Naalakkersuisut er af den holdning, at sommertid i Grønland først bør afskaffes, når EU også afskaffer den.

Til § 2

I stk. 1 fastsættes, at Inatsisartutloven træder i kraft den 25. marts 2023, kl. 22.00. Årsagen til dette særlige ikrafttrædelsestidspunkt er, at dette er samme tidspunkt, som Grønland overgår til sommertid i 2023, dvs. til tidszonen UTC -2. Borgerene i Grønland vil således ikke mærke, at Inatsisartutloven træder i kraft, fordi de er vant til denne sommertidsrykning.

Når sommertiden så slutter den sidste lørdag i oktober 2023, vil tidszonen dog ikke blive rykket tilbage, men vil forblive UTC -2. Den nye tidszone for Grønland (UTC -2) vil derfor først være fuldt indfaset den sidste lørdag i oktober 2023, hvor tidszonen ikke rykkes tilbage til UTC -3.

I stk. 2 fastsættes, at landstingslov nr. 14 af 19. oktober 1989 om anvendelse af sommertid ophæves den 1. januar 2023. Der er tale om en konsekvensændring, fordi hjemlen til at fastsætte regler om sommertid overføres til denne Inatsisartutlov.

Bilag 1**Aftale mellem Naalakkersuisut og regeringen om overtagelse af sagsområdet ”Tidens bestemmelse”**

Ved lov nr. 817 af 19. december 1989 for Grønland om sommertid overtog Grønlands Hjemmestyre retten til at indføre sommertid i Grønland. Fastsættelsen af den almindelige tidsstandard, som fastsat ved lov nr. 83 af 29. marts 1893 om Tidens Bestemmelse, var ikke omfattet af overtagelsen.

Der er i dag ikke ved lov fastsat bestemmelser om tidens bestemmelse for Grønland. Sagsområdet er ligeledes ikke nævnt i bilaget til lov om Grønlands Selvstyre (Selvstyreloven). Når et sagsområde ikke er nævnt i bilaget til Selvstyreloven, foreskriver Selvstyreloven følgende fremgangsmåde for overtagelse:

” § 4. Naalakkersuisut og regeringen kan aftale, at sagsområder, der alene vedrører grønlandske anliggender, og som ikke er nævnt i bilaget, kan overtages af Grønlands Selvstyre.”

Der indgås derfor aftale mellem Naalakkersuisut og regeringen om, at sagsområdet ”Tidens bestemmelse” overtages af Grønlands Selvstyre. Overtagelsen er betinget af, at Inatsisartut vedtager forslag til Inatsisartutlov om sagsområdet.

Sagsområdet ”Tidens bestemmelse” vil herefter overgå til Grønlands Selvstyre samtidig med, at forslaget til Inatsisartutlov herom træder i kraft.

Múte Bourup Egede (sign.)
Formand for Naalakkersuisut

Trine Bramsen (sign.)
Transportminister

Bilag 2**Høringsnotat**

Formandens Departement har haft forslaget i offentlig høring på Naalakkersuisuts høringsportal i perioden 28. juni til 26. juli 2022.

Forslaget er derudover blevet sendt direkte til følgende:

Selskaber: Air Greenland, Boligselskabet INI, Great Greenland, Greenland Oil Spill Response, Greenland Holding, Illuut, KNI, NunaOil, Royal Arctic Line, Royal Greenland, Tusass, Visit Greenland, BankNordik, Grønlands Banken, Polar Seafood, Inu:IT, Comby, Permagreen.

Foreninger og andre: Grønlands Erhverv, Akademikernes Sammenslutning i Grønland (ASG), Lærernes Fagforening i Grønland (IMAK), Nunatsinni Perorsaasut Kattuffiat (NPK), Peqqinnissaq Pillugu Kattuffiit (PPK), Sulinermik Inuusutissarsiuqartut Kattuffiat (SIK), Sulisunik Siulersuisut Kattuffiat (SSK), Grønlands Råd for Menneskerettigheder, Kalaallit Nunaata Radioa (KNR), Sermitsiaq AG.

Følgende har afgivet høringssvar:

Nunatsinni Perorsaasut Kattuffiat (NPK), BankNordik, Grønlands Erhverv og Air Greenland.

Nunatsinni Perorsaasut Kattuffiat (NPK) og BankNordik har ingen bemærkninger til forslaget.

Grønlands Erhverv

"Grønlands Erhverv har ingen bemærkninger til lovforslaget om tidens bestemmelse.

Grønlands Erhverv anser det kun som positivt at overgå fra UTC -3 til UTC 2."

Formandens Departement:

Formandens Departement takker for høringssvaret.

Air Greenland

"Air Greenland takker hermed for muligheden for at afgive høringssvar i forbindelse med Inatsisartutlov om tidens bestemmelse.

Air Greenland driver luftfart internt i Grønland og internationalt i rutefart til Island og Danmark. I forbindelse med operationer mellem Grønland og Danmark og flytning af

besætningsmedlemmer frem og tilbage, spiller tidsforskellen på 4 timer en væsentlig rolle i planlægningen. Derfor vil forslaget om at ændre tidsforskellen mellem Grønland og Vesteuropa til 3 timer have positive effekter for Air Greenland og andre luftfartsselskaber, der ønsker at operere til og fra Grønland.

Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Konkret vil Air Greenland kunne drage fordel af ændringen af tiden på følgende områder:

- I tilfælde hvor atlantflyet, pga. eksempelvis dårligt vejr på kysten, må afvente indkomne indenrigsmaskiner, vil forslaget betyde, at atlantmaskinen kan komme hurtigere afsted med færre konsekvenser for næste dags program. Og med færre gener for kunderne. I dag vil det i dette scenarie være nødvendigt at lade besætningen hvile minimum 14 timer i Kangerlussuaq før afgang mod København. Efter ankomst til København skal besætningen i dag hvile minimum 3 nætter før de igen kan gå i produktion. Med 3 timers forskel vil atlantflyet kunne nøjes med at vente i 10 timer i Kangerlussuaq, hvorefter besætningen kun behøver én nats hvile før produktion. Det vil både betyde en fordel for passagererne og øget fleksibilitet for selskabet.*
- Da en stor del af Air Greenlands simulatortræning foregår i Europa, vil forslaget ligeledes gavne planlægningen af simulatortræning, hvor den formindskede tidsforskel betyder øget fleksibilitet.*
- I relation til de nye lufthavne i Nuuk og Ilulissat, der åbner mulighed for at flyve til Nordamerika, vil forslaget ligeledes være en fordel for erhvervet. Med 3 timers tidsforskel til Europa og 3 timers tidsforskel til Nordamerikas østkyst, vil behovet for flybesætninger til at beflyve både Nordamerika og Europa i et samlet netværk være mindre end med 4 timers tidsforskel.*
- I relation til koordinering med luftfartsmyndighederne vil ændringen give mulighed for 1 times ekstra "kontortid" pr. dag, hvilket giver en administrativ fordel for erhvervet.*

Afsluttende

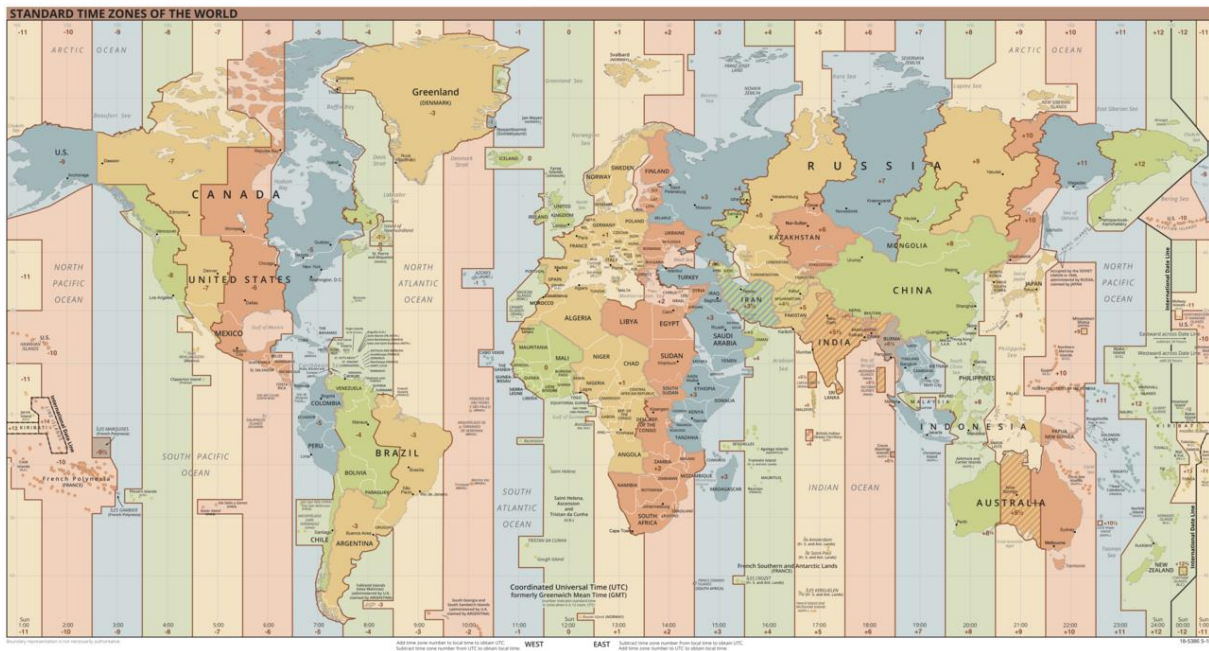
Med ovenstående kommentarer støtter Air Greenland forslaget om at ændre den generelle tid for Grønland til UTC-2."

Formandens Departement:

Formandens Departement takker for høringssvaret og uddybningen af konsekvenserne, forslaget vil få for Air Greenland. Formandens Departement har ikke yderligere at tilføje.

Bilag 3

Vejledende tidszonekort fra Wikipedia

Direkte link:

https://da.wikipedia.org/wiki/Tidszone#/media/Fil:World_Time_Zones_Map.png